

III

(Acte pregătitoare)

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

A 471-A SESIUNE PLENARĂ DIN 4 ȘI 5 MAI 2011

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „O politică industrială integrată adaptată erei globalizării – Atribuirea celui mai important rol competitivității și sustenabilității”

[COM(2010) 614 final]

(2011/C 218/07)

Raportor: **dl Joost VAN IERSEL**

Coraportor: **dl Enrico GIBELLIERI**

La 28 octombrie 2010, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „O politică industrială integrată adaptată erei globalizării – Atribuirea celui mai important rol competitivității și sustenabilității”

COM(2010) 614 final

Comisia consultativă pentru mutații industriale (CCMI), însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 4 aprilie 2011.

În cea de-a 471-a sesiune plenară, care a avut loc la 4 și 5 mai 2011 (ședința din 4 mai), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul preaviz cu 119 voturi pentru, 1 vot împotriva și 4 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE salută Comunicarea privind politica industrială ca o inițiativă emblematică a Strategiei Europa 2020. Comitetul sprijină ferm abordarea holistică și interconectarea sporită a politicilor UE, precum și coordonarea aprofundată între UE și statele membre în domeniul industriei. Obiectivul este crearea unui sector industrial european sustenabil și competitiv în cadrul economiei globale.

1.2 CESE solicită Consiliului și Comisiei să elaboreze o listă de priorități și termene pe baza comunicării și concluziilor aferente ale Consiliului (¹).

⁽¹⁾ Concluzii adoptate de Consiliul Competitivitate la 10 decembrie 2010 (ref. 17838/10). Consiliul European a înregistrat un bun început la 4 februarie 2011 în domeniul energiei și promovării inovării.

1.3 În opinia CESE, interconectarea consolidată ar trebui să ducă la abordări integrate pe o piață internă dezvoltată pe deplin în cadrul unei economii de piață sociale, printr-o legislație inteligentă, prin cercetare-dezvoltare și inovare, prin acces la finanțare, printr-o economie eficientă din punct de vedere energetic și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, prin politicile din domeniul mediului, transporturilor, concurenței și ocupării forței de muncă, prin îmbunătățirea abilităților și competențelor, prin comerț și aspecte corelate, precum și prin acces la materii prime.

1.4 Eficientizarea planificării și coordonării interne în cadrul instituțiilor UE, precum și concentrarea asupra unei relații mai strânse între UE și statele membre plasează îmbunătățirea guvernanței în centrul viitoarei politici industriale. Statele membre ar trebui să-și îmbunătățească coordonarea între ele, iar regiunile și zonele metropolitane ar trebui să-și asume și ele răspunderea. Pe scurt, ar trebui intensificate conexiunile verticale, precum și orizontale în Europa, pentru a ține pasul cu alte continente.

1.5 CESE subliniază importanța rapoartelor anuale ale Comisiei privind politicile industriale naționale, care ar trebui să fie orientate spre obiective stabilite de comun acord. Aceste rapoarte ar trebui discutate în mod deschis în vederea îmbunătățirii coordonării și promovării celor mai bune practici și a unor condiții de concurență echitabile.

1.6 CESE insistă asupra existenței unui nivel adecvat de resurse financiare private și publice pentru competitivitate și inovare, pentru a contrabalansa bugetele în scădere. CESE salută călduros îmbunătățirea anunțată a condițiilor transfrontaliere pentru capitalul de risc, precum și propunerile de lansare a unor obligațiuni UE publice și private pentru proiecte, destinate investițiilor în energie, transport și TIC ⁽²⁾. Ar trebui examinată lansarea unor obligațiuni pentru proiecte în alte domenii, de exemplu, pentru proiectele de cercetare și demonstrare. Fondurile structurale și cel de coeziune ar trebui să se concentreze și pe obiectivele politicii industriale. Ar trebui dezvoltate noi idei inovatoare pentru a atrage capitalul privat către sectorul industrial.

1.7 Politica industrială vizează diverse sectoare ale industriei prelucrătoare și servicii interconectate. Limitele dintre sectoare se estompează. IMM-urile devin tot mai importante atât în ceea ce privește valoarea adăugată, cât și crearea de locuri de muncă. Acești factori necesită o legislație și/sau o reglementare inteligentă la nivel orizontal și sectorial, precum și măsuri aferente. Ar trebui avute în vedere complexitatea rețelelor internaționale și procesele de producție integrate.

1.8 Din cauza complexității și a interconexiunilor variate, CESE subliniază nevoia unor angajamente (comune) ale părților interesate din domeniul public și privat prin intermediul unor grupuri la nivel înalt, al unor platforme tehnologice, al dialogurilor sociale și al programelor educaționale.

1.9 CESE pune accentul pe următoarele priorități:

- necesitatea unei reglementări inteligente, stabilitatea reglementărilor, estimările adecvate și evaluările *ex-post*;
- acces la finanțare la nivelul UE: PC7/PC8, CIP ⁽³⁾, BEI și FEL, în special pentru IMM-uri;
- Uniunea inovării ar trebui să fie foarte strâns conectată cu politica industrială, în special în domeniul tehnologiilor generice esențiale și al industriilor energofage;
- coordonarea în cadrul lanțurilor de cunoștințe – centre de cercetare, universități, întreprinderi – și între acestea ar trebui promovată;
- un brevet european reprezintă un test pentru credibilitatea politicii industriale;
- angajații ar trebui implicați și ar trebui să participe;

⁽²⁾ A se vedea Analiza anuală a creșterii, secțiunea 9, COM(2011) 11 final

⁽³⁾ Programul-cadru și Programul pentru inovație și competitivitate.

— școlarizarea și formarea la toate nivelurile sunt necesare alături de promovarea antreprenoriatului, pentru a asigura locuri de muncă de calitate înaltă și stabile cu salarii adecvate și durabile; ar trebui comunicate cele mai bune practici;

— evoluțiile la nivel global necesită o politică comercială activă și o monitorizare eficientă a pieței și impun fără echivoc ca Europa să acționeze unit în vederea creării unor condiții de concurență similare la nivel global;

— o economie eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor și cu emisii scăzute de dioxid de carbon în Europa ar trebui să implice faptul că UE solicită respectarea acelorași standarde de către partenerii săi comerciali;

— accesul la materii prime și la surse diversificate de energie ar trebui protejat.

2. Introducere

2.1 Politica industrială de „stil nou” datează din aprilie 2004 ⁽⁴⁾. După un lung proces de liberalizare și privatizare, o mare diversitate de concepte naționale de politică industrială a continuat să predomine.

2.2 La nivelul UE, s-a acordat prioritate condițiilor cadru pentru consolidarea industriilor. Au fost efectuate analize sectoriale.

2.3 CESE a luat parte în mod activ la acest proces și s-a exprimat într-o serie de avize cu privire la interesul accentuat pentru sectoare și caracteristicile lor specifice manifestat la nivelul UE ⁽⁵⁾.

2.4 Între timp, contextul se schimbă constant. Din cauza crizei economice și financiare, opiniile divergente în ceea ce privește guvernarea la nivelul UE, precum și performanțele industriale divergente din statele membre afectează capacitatea Europei de a răspunde la schimbări.

2.5 În paralel, au apărut noi teme și provocări societale, printre care se numără îmbătrânirea populației, protecția climei și dezvoltarea durabilă, accesul la energie, intensificarea globalizării, societatea digitală și bazată pe cunoaștere și schimbările de pe piețele forței de muncă.

2.6 Inovarea este la ordinea zilei, fiind inspirată atât de cercetarea în curs și de tehnologie, cât și de intensificarea concurenței deopotrivă pe piețele interne și pe cele externe.

2.7 În decursul ultimului deceniu, școlarizarea și formarea la toate nivelurile au fost evidențiate din ce în ce mai puternic ca fiind o prioritate.

⁽⁴⁾ COM(2004) 274.

⁽⁵⁾ Avizele relevante ale CESE pot fi găsite la adresa <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.enterprises-and-industry>.

2.8 În ciuda progresului clar, fragmentarea pieței interne și o lipsă de concentrare au persistat, în parte din cauza abordărilor divergente față de întreprinderi. Relația dintre finalizarea pieței interne și politicile industriale este prea des trecută cu vederea. CESE a îndemnat în repetate rânduri să se creeze condiții propice, ținând seama de nevoia de a institui reguli adaptate fiecărui sector în parte și de aspectele tematice care iau în considerare rețelele ample de valori la nivel mondial.

3. Ce este nou în comunicare

3.1 Politica industrială are drept scop menținerea unei industrii prelucrătoare puternice în Europa și conștientizarea de către întreaga societate și părțile interesate a faptului că Europa trebuie să evalueze și să creeze condiții adaptate în vederea consolidării industriei – sectorul prelucrării și serviciile – pentru a se putea dezvolta cu succes pe piețele interne și externe.

3.2 Politica industrială ar trebui să facă față provocărilor reprezentate de incertitudinile și dezechilibrele sporite, precum și de concurența acerbă și agendele stabilite de către alți actori globali prin definirea unui cadru pentru o puternică bază industrială în Europa, pentru investiții și crearea de locuri de muncă.

3.3 Politica industrială este o inițiativă emblematică în cadrul Strategiei Europa 2020, alături de alte astfel de inițiative și domenii importante, precum inovarea, competențele, comerțul și piața unică. Abordarea holistică subliniază nevoia de coordonare eficientă și de coerență pentru **toate** politicile UE. Coordonarea și coerența, însoțite de transparența și vizibilitatea politicilor UE, trebuie să sprijine progresul tehnologic și inovarea (în special tehnologiile generice esențiale), restructurarea, crearea de locuri de muncă de calitate ⁽⁶⁾ și prezența europeană pe piețele internaționale.

3.4 Un nou instrument este propunerea Comisiei privind „controlul competitivității” printr-o procedură de evaluare, care trebuie să treacă dincolo de simpla competitivitate bazată pe preț sau pe costuri, pentru a include investiții și factori de inovare.

3.5 Dimensiunea externă adesea neglijată a politicii industriale constituie o prioritate. Același lucru este valabil și pentru atenția sporită față de accesul la materii prime ca o condiție de bază a oricărei politici industriale.

3.6 Se pune un accent reînnoit pe o abordare orizontală integrată, combinată cu aplicații sectoriale și abordări adaptate fiecărei situații în parte, pe cerința de a acorda atenție interconectării dintre sectoare și îmbinării lanțurilor valorice și de aprovizionare (cruciale pentru IMM-uri), pe rețele și clustere, pe impactul serviciilor pentru întreprinderi și accesul la finanțare.

⁽⁶⁾ A se vedea Avizul CESE pe tema „Organizarea inovatoare a muncii ca sursă de productivitate și de locuri de muncă de calitate”, adoptat la 18.3.2011 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial), în special punctul 2.6.

3.7 În paralel cu schimbarea continuă și procesele de restructurare din mari părți ale industriei europene, comunicarea indică noi sectoare cu investiții și locuri de muncă în creștere, precum spațiul ⁽⁷⁾, noile servicii de securitate și industriile culturale și creative.

3.8 În opinia CESE, foarte importantă și ambițioasă este propunerea Comisiei, bazată pe articolul 173 din Tratatul de la Lisabona, de a publica rapoarte anuale privind situația actuală și dezvoltarea politicilor industriale naționale, care se presupune că vor consolida analizele comune și abordările și politicile stabilite de comun acord.

3.9 CESE ia notă cu satisfacție de faptul că Consiliul Competitivitate aprobă pe deplin cadrul pentru liniile strategice ale acțiunilor UE, ceea ce va facilita o viziune comună asupra priorităților. Extrem de important este faptul că Consiliul subliniază și nevoia de coordonare între politicile industriale ale statelor membre.

4. Observații generale

4.1 Date fiind circumstanțele imperioase, CESE consideră Comunicarea privind politica industrială, precum și concluziile Consiliului ca fiind de foarte mare actualitate.

4.2 Faptul că politica industrială reprezintă o inițiativă emblematică a Strategiei Europa 2020 dovedește determinarea Comisiei de a elabora o strategie coordonată atât la nivelul UE, precum și în statele membre. Angajamentul statelor membre este vital și imperios necesar.

4.3 CESE subliniază importanța unei industrii prelucrătoare competitive și sustenabile în Europa. Aceasta necesită o bază industrială puternică, conectată cu servicii care sunt vitale pentru industrie. Surse credibile subliniază o mutație graduală a locurilor de muncă de la industria prelucrătoare către serviciile conexe industriei, acestea incluzând nu doar intermediari, ci și serviciile furnizate de fabricanții înșiși ⁽⁸⁾.

4.4 Politicile puternice sunt esențiale pentru a configura viitorul: energia inteligentă, nanotehnologia și științele vieții, noile materiale, serviciile pentru întreprinderi și mijloacele de comunicare sociale, precum și nevoia de a extinde TIC. Europa nu are un Apple sau un Google! China recuperează rapid terenul și depășește deja Europa în anumite domenii.

4.5 UE are urgentă nevoie de o viziune și un program pentru îmbunătățirea investițiilor productive și a productivității. Principiile de acțiune comune bine definite în UE și în statele membre ar trebui să genereze stimulente pentru programe de investiții ambițioase derulate de întreprinderi și de autoritățile publice.

⁽⁷⁾ CESE subliniază importanța specifică a industriilor spațiale pentru dezvoltarea zonelor izolate și a celor rurale.

⁽⁸⁾ Printre altele, a se vedea *Les secteurs créateurs d'emploi à court-moyen terme après la crise* (Sectoarele care creează locuri de muncă pe termen scurt și mediu după criză) (Centrul de analiză strategică de pe lângă prim-ministrul Franței, noiembrie 2010).

4.6 Politica industrială necesită un nivel adecvat de resurse financiare private și publice. Bugetele în scădere ar trebui compensate prin alte mijloace financiare, stabilite de comun acord ⁽⁹⁾.

4.7 CESE distinge trei teme majore care trebuie urmărite în anii următori:

- interconectarea și interacțiunea unui spectru larg de politici orizontale și sectoriale ale UE,
- rețelele internaționale complexe și procesele de producție integrate ⁽¹⁰⁾, precum și
- evaluarea și coordonarea consolidată a politicilor naționale la nivelul UE și între statele membre.

4.8 Eficientizarea planificării și coordonării interne în cadrul instituțiilor UE, precum și concentrarea asupra unei relații mai strânse între UE și statele membre plasează îmbunătățirea guvernanței în centrul viitoarei politici industriale.

4.9 Statele membre își dezvoltă propriile abordări și obiective privind industria. Pentru a asigura reușita politicii industriale de „stil nou” a UE, Consiliul ar trebuie să dezvolte concluziile Consiliului Competitivitate ca o bază pentru o colaborare mai intensă.

4.10 CESE este într-un tot de acord cu faptul că este necesară o abordare holistică și integrată. Interconectarea consolidată a politicilor este un concept important pentru o economie de piață socială sustenabilă în Europa. Aceasta ar trebui să ducă la o abordare integrată privind viitorul industrial al Europei pe o piață internă operațională printr-o legislație inteligentă, cercetare-dezvoltare și o politică de inovare, acces la finanțare, o economie eficientă în privința consumului de energie și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, prin politica de mediu, politica în domeniul transporturilor și politica de concurență, prin îmbunătățirea abilităților și competențelor, prin politica comercială și alte aspecte corelate, precum și prin acces la materii prime. Abordările sectoriale vor amplifica potențialele. Aceste subiecte sunt discutate în comunicări separate ⁽¹¹⁾.

4.11 CESE salută un „control al competitivității” eficient, care ar trebui lansat pe o bază selectivă.

4.12 Menținerea sau chiar extinderea resurselor financiare ale UE în domeniul cercetării-dezvoltării sunt deosebit de importante. Proiectele europene mari, cum ar fi cele în domeniul energiei, și realizarea unei infrastructuri paneuropene, cofinanțate de unul sau mai multe state membre, ar trebui să inducă efecte de pârghie.

⁽⁹⁾ De exemplu, Germania și-a mărit recent bugetul pentru inovație cu 20 %.

⁽¹⁰⁾ A se vedea Avizul CESE privind dezvoltarea lanțului de valori și de aprovizionare în contextul european și global (JO C 168 din 20.7.2007, p. 1).

⁽¹¹⁾ Primul exemplu de aplicare a acestei metode poate fi găsit în LeaderSHIP 2015, o strategie pentru sectorul european al construcțiilor navale lansată în 2005.

4.13 Clusterelor industriale apar de regulă în bazine industriale tradiționale, care se dezvoltă continuu pe bază de noi investiții, tehnologii și inovații, lanțuri valorice, competențe și abilități, precum și pe baza rețelilor regionale și internaționale ⁽¹²⁾. Regiunile avansate sunt vârful de lance ale Europei.

4.14 CESE consideră că politicile și acțiunile combinate la nivelul UE, împreună cu furnizarea continuă de informații mai transparente și actuale privind evoluțiile naționale, vor contribui substanțial la realizarea unor condiții de concurență echitabile și a unei piețe interne robuste, care este motorul integrării europene.

4.15 Datele și analizele sunt esențiale. CESE apreciază analizele detaliate realizate de către Comisie. Analizele aprofundate și datele precise și comparabile la nivelul UE sunt indispensabile pentru orice politică. O monitorizare și o evaluare mai detaliate și orientate spre viitor necesită date credibile privind tendințele dinamice actuale ⁽¹³⁾. Progresul este în curs, dar mai sunt încă multe de făcut.

4.16 Alături de statisticile naționale, Eurostat joacă un rol vital. Ar trebuie înzestrat cu resurse satisfăcătoare pentru a colecta datele corecte și pentru a analiza din timp dinamica și tendințele europene și globale. Ar trebui să beneficieze de mijloace îmbunătățite de accesare a datelor. Informațiile trebuie să fie disponibile cât mai rapid și complet posibil.

5. Guvernanța la nivelul UE; abordări orizontale și specifice: sectoare și rețele de valori

5.1 Reunirea activităților Comisiei într-un singur concept subliniază nevoia de suprimare a granițelor sectoriale cu scopul de a spori vizibilitatea și eficiența.

5.2 Politica industrială rămâne într-o anumită măsură națională. Lista domeniilor menționate în comunicare, în care UE (Comisia, Consiliul, PE) are datoria de a acționa sau în care ar putea interveni este, de asemenea, impresionantă. În acest context, cadrul coerent al Strategiei Europa 2020 oferă oportunități promițătoare.

5.3 CESE este de acord cu intențiile în materie de politică ale Comisiei. Cu toate acestea, rolul Comisiei nu este întotdeauna clar definit, ceea ce se datorează în parte lipsei de competențe formale într-o serie de domenii. În anumite sectoare, precum cel energetic, obiectivele și procedurile naționale continuă să predomine, iar competențele Comisiei și ale statelor membre nu sunt aplicate în mod coerent.

⁽¹²⁾ Acest aspect este ilustrat de evoluțiile dintr-o serie de regiuni și zone metropolitane de pe teritoriul Europei, unde structurile industriale demodate sunt înlocuite cu investiții orientate spre viitor și un nou dinamism.

⁽¹³⁾ CESE a mai susținut această opinie și anterior, într-un raport informativ intitulat „Un sondaj sectorial privind relocarea” (2006) care dovedește deficiențele în ceea ce privește comparabilitatea datelor utilizate de Comisie.

5.4 Prin urmare, autoritatea și eficiența Consiliului Competitivitate, care – împreună cu Comisia – stabilește obiectivele și este responsabil de reglementarea cu privire la o serie foarte amplă de subiecte, ar trebui îmbunătățite.

5.5 CESE solicită Consiliului și Comisiei să elaboreze o listă operațională de priorități și un calendar corespunzător. Aceste priorități trebuie să includă și infrastructura economică, precum rețelele de transport avansate, sursele diversificate de energie și accesul la acestea, agenda digitală și tehnologia informației și comunicațiilor.

5.6 Dimensiunea externă a pieței interne și obiectivul instituirii unor reguli de concurență echitabile la nivel mondial necesită din ce în ce mai mult o politică comercială activă și un corp diplomatic european eficient.

5.7 Industria trece din nou prin transformări fundamentale generate de cercetare-dezvoltare și inovare, de modificarea reglementărilor, de industria și piețele de servicii internaționale. Aceste evoluții afectează toate sectoarele. Prioritățile stabilite în programele de lucru succesive ale UE ar trebui să reflecte tendințele pentru a asigura condițiile-cadru adecvate și a include o agendă concretă care să ofere orientări și certitudine pentru investițiile industriale. Este necesar un cadru de reglementare stabil, pe termen lung.

5.8 Relația dintre politica industrială și piața unică este de o importanță deosebită. CESE insistă asupra faptului că, în paralel cu politicile industriale mai specifice, luarea de decizii în ceea ce privește Actul privind piața unică va reconfirma în mod clar rolul Comisiei și al UE, precum și necesitatea unor condiții de concurență echitabile la nivel european.

5.9 CESE confirmă încă o dată nevoia de a menține obiectivul de 3 % din PIB pentru cheltuielile în domeniul cercetării-dezvoltării. Scăderea resurselor financiare nu trebuie să afecteze forțele inovatoare decisive.

5.10 În vederea asigurării eficienței și a valorii adăugate a politicilor și a instrumentelor financiare, CESE a salutat în diverse avize grupurile sectoriale la nivel înalt, platformele tehnologice, stimularea clusterelor inovatoare și cooperarea transfrontalieră între comitetele de cercetare și centrele de cercetare, toate fiind sprijinite prin fonduri europene. Proiectele demonstrative și cele exemplare ar trebui extinse.

5.11 Un proiect reușit este inițiativa privind piețele-pilot pentru șase sectoare importante, care are ca obiectiv reducerea barierelor din calea produselor și serviciilor⁽¹⁴⁾. În mod similar, UE ar putea demara noi proiecte industriale, de exemplu privind autovehiculele ecologice și eficiente din punct de vedere energetic, captarea și stocarea carbonului, rețelele paneuropene, activitatea spațială și tehnologiile generice esențiale.

5.12 CESE consideră că adoptarea brevetului european este o ocazie de a testa credibilitatea politicii industriale a UE. Dacă nu se poate ajunge acum la un brevet european pentru întreaga UE, deocamdată un număr limitat de țări ar putea să inițieze un astfel de brevet.

5.13 La nivel mai general, protejarea drepturilor de proprietate intelectuală reprezintă o mare prioritate, în contextul mondial actual.

5.14 Abordările elaborate în mod specific pentru fiecare sector sunt esențiale în vederea obținerii unei reglementări mai bune și mai adecvate și a dezvoltării instrumentelor, precum și a elaborării măsurilor necesare.

5.15 Cu toate acestea, globalizarea, fragmentarea lanțurilor de aprovizionare peste granițele țărilor și strânsa interdependență a diferiților actori reduc relevanța unei abordări „tradiționale”, pe sectoare, a industriei dintr-o perspectivă politică. Nu trebuie să se considere că astfel se neagă existența unor probleme foarte specifice în anumite sectoare, însă ele trebuie abordate de la caz la caz într-o perspectivă europeană.

5.16 O abordare sectorială flexibilă permite un schimb reușit de idei și reprezintă o bună bază pentru angajamentul părților interesate din domeniul public și privat. Pe lângă Comisie și oficialii guvernamentali, acestea includ întreprinderi, institute de cercetare, instituții de învățământ (superior), parteneri sociali, ONG-uri și reprezentanți regionali.

6. Aspecte specifice importante

6.1 Politica industrială este un concept general care cuprinde o serie de domenii înrudite și interconectate.

6.2 **Accesul la finanțare și fonduri** este un punct de blocaj serios și trebuie abordat urgent. CESE salută cu entuziasm îmbunătățirea anunțată a condițiilor transfrontaliere pentru capitalul de risc, precum și propunerile de lansare a unor obligațiuni UE pentru publice și private proiecte, destinate investițiilor în energie, transport și TIC⁽¹⁵⁾. Ar trebui examinată lansarea unor obligațiuni pentru proiecte în alte domenii, de exemplu, pentru proiectele de cercetare. Vor trebui luate în considerare alte măsuri, inclusiv regimuri de deducere fiscală.

6.3 În special IMM-urile au fost afectate de criza financiară. Trebuie dezvoltate idei inovatoare pentru a mobiliza capitalul privat, de exemplu prin „crowd funding”. CESE propune organizarea de către Comisie a unor mese rotunde cu părțile interesate externe pentru a examina modalitățile și mijloacele de mobilizare a capitalului privat în scopuri industriale. Trebuie să se țină seama de practicile din întreaga lume. Trebuie difuzate ideile și practicile fertile.

6.4 CESE recomandă ca și BEI, împreună cu FEI să fie încurajate în eforturile de dezvoltare a unor instrumente precise menite să ajute IMM-urile europene să se dezvolte.

⁽¹⁴⁾ Inițiativa privind piețele-pilot a identificat următoarele piețe: eSănătate, îmbrăcăminte de protecție, construcții durabile, reciclare, produse biologice și energii regenerabile.

⁽¹⁵⁾ A se vedea nota de subsol 2.

6.5 Rolul BEI este cu atât mai important cu cât aceasta este un exemplu pentru alți investitori privați, precum și un catalizator pentru atragerea de fonduri suplimentare. Aceasta include și promovarea investițiilor pe termen lung, necesare pentru dezvoltarea de procese inovatoare. Criterii sociale și de mediu ar trebui integrate în împrumuturile BEI și ar trebui realizate evaluări ex-post ale impactului cheltuielilor BEI asupra industriei europene în general și pentru îndeplinirea obiectivelor UE.

6.6 În ceea ce privește PC7 și PC8, CESE salută accentul sporit pus de Comisie pe proiecte industriale inovatoare și de cooperare (transfrontalieră).

6.7 La momentul actual, întreaga finanțare a UE pentru cercetare și dezvoltare se concentrează asupra difuzării și aprofundării cunoștințelor. Trebuie sprijinite proiectele care sunt conforme cu concepțiile platformelor tehnologice ale UE, precum și Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) ⁽¹⁶⁾. CESE susține simplificarea sporită a punerii în aplicare. Finanțarea UE trebuie investită în scopuri precise pentru a crea un efect de multiplicare a investițiilor publice și/sau private.

6.8 Aceasta înseamnă că PC8 împreună cu cercetarea fundamentală trebuie să fie direcționate în funcție de obiectivele politicii industriale. Pentru proiectele industriale de mare anvergură, este oricum necesară o coordonare eficientă între finanțarea UE (centralizată) și finanțarea națională.

6.9 Același lucru este valabil pentru programul pentru inovație și competitivitate destinat sprijinirii IMM-urilor în domeniile energiei, TIC și antreprenoriatului.

6.10 Dezvoltarea în regiunile monoidustriale trebuie privită dintr-o perspectivă nouă pentru a încuraja într-un mod mai eficient diversificarea industrială. Dezvoltarea durabilă va fi susținută prin finanțarea de către UE a proiectelor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon și de protejare a mediului înconjurător.

6.11 Relația dintre **inovare** și politica industrială este evidentă. Inovarea este un domeniu foarte larg și acoperă și aspecte care nu sunt de natură tehnică. Pe bună dreptate, inițiativele emblematice din domeniul inovării și al politicii industriale au în mare măsură aceeași focalizare și obiective comune ca parteneriate pentru inovare. Aceasta va contribui la sporirea eficienței și vizibilității.

6.12 O posibilă dezindustrializare trebuie evitată prin consolidarea legăturii dintre inovare și industrie ⁽¹⁷⁾, printre altele prin punerea accentului pe „tehnologiile generice esențiale”. Ar trebui îmbunătățite condițiile pentru industriile bazate pe știință.

6.13 Politica de cercetare și de inovare la nivel național și la nivelul UE se află într-o legătură foarte strânsă cu politica industrială, în special în condițiile presiunii exercitate de scăderea

bugetelor și de eforturile depuse pe alte continente. Reducerea și/sau delocalizarea cheltuielilor pentru cercetare în întreprinderi este de asemenea îngrijorătoare.

6.14 Transformarea cercetării și științei în produse prin intermediul tehnologiilor aplicate rămâne un punct slab în întreaga Europă. Deși cercetarea fundamentală rămâne vitală, CESE subliniază nevoia unei tranziții eficiente, sustenabile și mai rapide de la laborator la economia reală.

6.15 Obiectivele din cadrul procesului de tranziție spre o economie cu consum scăzut de energie și emisii scăzute de dioxid de carbon pot duce la apariția unor oportunități suplimentare pentru inovații deschizătoare de drumuri.

6.16 O îmbunătățire a coordonării în cadrul lanțurilor de cunoștințe și între acestea ar trebui să fie o prioritate. Aceasta ar trebui dezbătută în rândul tuturor părților interesate din sectorul public și privat, pentru a elimina lacunele și pentru a promova valoarea adăugată și eficiența.

6.17 Universitățile încă nu își îndeplinesc pe deplin rolul care le revine care parte integrantă a triunghiului cunoașterii. Trebuie să se pună accent pe rețelele deschise și transfrontaliere între universități și industrie. UE ar trebui să se concentreze pe promovarea unor astfel de evoluții.

6.18 **Capitolul social** al Strategiei Europa 2020 tratează diverse elemente. Crearea de locuri de muncă prin investiții private și prin lanțul de aprovizionare și de valori, precum și prin IMM-uri ocupă un loc central. Acest obiectiv ar spori și gradul de acceptare publică a strategiei.

6.19 Angajații trebuie implicați și trebuie să participe. CESE subliniază nevoia unui dialog social eficient și a promovării de obiective și angajamente comune în aceste vremuri de schimbări dinamice. Dialogul social este necesar și pentru soluții acceptabile din punct de vedere social și pentru a crea încredere în transformarea economică; mai mult, el trebuie să sprijine o mai bună conștientizarea și acceptare de către public.

6.20 Statele membre au propriile tradiții în acest domeniu. În opinia CESE, participarea angajaților și implicarea acestora trebuie să aibă loc la nivelul întreprinderilor, la nivel regional, național și la nivelul UE, pentru a încuraja așteptările și a modela schimbarea. La nivelul UE, dialogurile sociale sectoriale sunt un instrument foarte valoros, pe care Comisia ar trebui să îl sprijine în continuare, și ar trebui să fie promovate de aceasta atunci când nu există.

6.21 **Școlarizarea și formarea** la toate nivelurile constituie o prioritate. Analizele pieței forței de muncă (la nivel sectorial) ar trebui să reprezinte baza pentru orientările destinate programelor de învățământ, ținând seama de cerințele pe termen mediu și lung în materie de competențe. Ar trebui eradicate decalajele între bărbați și femei. În anumite domenii, precum ingineria și profesiile tehnice, discrepanța dintre cerere și ofertă pe piața forței de muncă este îngrijorătoare. Antreprenoriatul trebuie promovat.

⁽¹⁶⁾ Primele trei comunități de cunoaștere și inovare (CCI) sunt în curs de lansare.

⁽¹⁷⁾ A se vedea, printre altele, „The de-industrialisation of Europe. There is no more time to lose!” (Dezindustrializarea Europei. Nu mai este timp de pierdut!), Académie Royale de Belgique, 2010.

6.22 Orientările și difuzarea bunelor practici sunt necesare pentru a modela programele de învățământ (superior)⁽¹⁸⁾. CESE solicită Comisiei să-și intensifice angajamentul în acest domeniu.

6.23 **Evoluțiile globale** necesită o politică comercială european activă. Diviziunea muncii între țările de „valoare înaltă” și cele de „valoare redusă” se estompează. Au loc progrese economice și sociale majore în mod accelerat, în special în Asia. Astfel, condițiile de concurență echitabile la nivel global sunt și mai importante în ceea ce privește standardele sociale și de mediu, reciprocitatea accesului pe piață, proprietatea intelectuală etc⁽¹⁹⁾.

6.24 CESE insistă ca toate luările de decizie la nivel european, precum și evaluarea legislației viitoare să ia în considerare condițiile de concurență echitabile la nivel global. În paralel, trebuie instituite o monitorizare mai bună și o supraveghere mai eficientă a pieței în UE. Trebuie extinse competențele organismelor de control vamal.

6.25 Importanța standardizării cu greu poate fi supra-estimată. Aceasta reprezintă un instrument important pe piața unică. Întreprinderile americane și chineze se aliniază adesea în mod spontan la aceste standarde, pentru că ele sunt deschizătoare de drum la nivel mondial.

6.26 CESE subliniază legătura dintre politica industrială și politica comercială și aspectele conexe. Barierele artificiale ridicate în calea comerțului și investițiilor în alte părți ale lumii trebuie combătute. Negocierile privind aceste aspecte pot trece dincolo de cadrul OMC și trebuie tratate în cadre bilaterale sau în alte cadre multilaterale. Dimensiunea externă a politicii industriale necesită ca UE să se exprime cu un singur glas în orice forum economic internațional⁽²⁰⁾.

6.27 UE trebuie să combată în mod agresiv limitările accesului la materii prime, aplicate de partenerii comerciali. CESE salută recomandările de acțiuni cu privire la prețurile materiilor prime și la consolidarea pieței în sectorul minier. Trebuie abordată problema speculației pe piețele de bunuri.

6.28 Fără a aduce prejudicii obiectivelor și standardelor privind clima și energia convenite de UE, instrumentele de politică trebuie examinate și concepute cu atenție ținând seama de amploarea impactului lor asupra competitivității industriei⁽²¹⁾. O economie bazată pe utilizarea eficientă a resurselor și cu emisii scăzute de dioxid de carbon în Europa ar trebui să implice faptul că UE va solicita atingerea acelorași

standarde de către partenerii săi comerciali⁽²²⁾. Soluția preferabilă este reprezentată de acordurile multilaterale. Ar trebui evitată aplicarea de sancțiuni comerciale.

6.29 În ceea ce privește **standardele sociale**, CESE face trimitere la declarația OIM privind standardele fundamentale de muncă din 1998, privind discriminarea, munca copiilor și munca forțată, precum și libertatea de a constitui sindicate și de a purta negocieri colective⁽²³⁾. Convențiile OIM sunt mai concrete, însă ele nu sunt recunoscute sau aplicate de o serie de țări.

6.30 Responsabilitatea socială a întreprinderilor (RSI) trebuie practică la nivel internațional pe baza declarațiilor OIM și a orientărilor OCDE, precum și a altor instrumente internaționale recunoscute pe scară largă⁽²⁴⁾. Întreprinderile încep să utilizeze RSI ca o etichetă care le îmbunătățește imaginea.

7. Relația dintre politicile industriale naționale și UE

7.1 În ciuda diferențelor dintre statele componente, economia Statelor Unite ale Americii funcționează cu o singură piață și un singur guvern central. Același lucru este valabil pentru China și alte țări.

7.2 În Europa, în schimb, toate statele membre au propriile forme de politică industrială⁽²⁵⁾. Acest model extrem de diversificat este rezultatul structurilor decizionale și tradițiilor naționale divergente, al relațiilor specifice între sectoarele public și privat, al structurilor divergente ale economiilor, precum și al diverselor avantaje comparative. În plus, criza actuală poate aduce cu sine tentația unui protecționism ascuns.

7.3 Din cauza tuturor acestor disparități, rezultatele în ceea ce privește creșterea economică și ocuparea forței de muncă sunt foarte diferite în statele membre. Consiliul subliniază că se dorește elaborarea de rapoarte anuale privind dezvoltarea politicii industriale naționale. Având în vedere competențele limitate ale Comisiei în acest domeniu, aceasta nu este deloc o sarcină ușoară.

7.4 Un obiectiv central al Strategiei Europa 2020 este de a apropia mai mult UE și statele membre. Rapoartele Comisiei pot constitui o parte adițională a guvernății UE. Transparența, exemplele de reușite și bunele practici pot duce la o convergență pozitivă a atitudinilor guvernamentale. Ele ar trebui să genereze dezbateri în cadrul Consiliului privind diversele concepte și rezultatele practice ale acestora.

⁽¹⁸⁾ A se vedea Avizul CESE pe tema „Universități pentru Europa” (JO C 128 din 18.5.2010, p. 48).

⁽¹⁹⁾ A se vedea Comunicarea privind politica comercială, SEC(2010) 1268.

⁽²⁰⁾ A se vedea avizele CESE intitulate „Dimensiunea externă a politicii industriale europene – ține seama politica comercială a UE în mod corect de interesele industriei europene?” (A se vedea pagina 25 din prezentul Jurnal Oficial) și JO C 128 din 18.5.2010, p. 41.

⁽²¹⁾ A se vedea Avizul CESE privind impactul dezvoltării continue a piețelor energetice asupra lanțurilor de valori economice industriale din Europa, (JO C 77, 31.3.2009, p. 88), în special punctul 1.6.

⁽²²⁾ A se vedea Avizul CESE privind efectele acordurilor internaționale de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră asupra mutațiilor industriale în Europa (JO C 185 din 8.8.2006, p. 62).

⁽²³⁾ A se vedea Declarația OIM privind principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă (1998)

⁽²⁴⁾ De exemplu Platforma „Global Compact” a ONU, „Standardele internaționale de raportare financiară” (IFRS, inclusiv „Standardele internaționale de contabilitate”). Orientările ONU privind activitățile întreprinderilor și drepturile omului, elaborate de John Ruggie, sunt de asemenea relevante.

⁽²⁵⁾ Exagerând oarecum, aceasta înseamnă 27 de politici industriale și privind inovarea.

7.5 Fiecare stat membru este, desigur, liber să-și definească propriile puncte forte și să creeze cunoștințe și alte infrastructuri, dacă acțiunile sale sunt în concordanță cu normele UE. Platformele pentru dezbaterile experiențelor pot îmbunătăți cooperarea între grupuri de state membre.

7.6 Monitorizarea și evaluarea performanțelor naționale pot deschide calea spre noi oportunități pentru cooperarea între guverne, între guverne și Comisie și, bineînțeles, pentru întreprinderi, în special pentru numărul imens de IMM-uri care se internaționalizează.

7.7 Diverse țări dețin propriile platforme de inovare cu obiective naționale. Acestea sunt rareori benefice obiectivelor europene comune. CESE susține examinarea modului în care abordările transfrontaliere pot spori eficiența. Bunele practici trebuie difuzate și discutate.

7.8 Rapoartele anuale trebuie să analizeze coerența politicii industriale a UE și pe cea a politicilor naționale. De puțin timp, statele membre, de exemplu Germania, Franța, Regatul Unit, Spania și Țările de Jos, publică și ele documente de politică privind propria lor politică națională ⁽²⁶⁾. Însă legătura cu obiectivele și acțiunile europene rămâne slab. CESE recomandă Comisiei să analizeze aceste rapoarte naționale dintr-o perspectivă europeană, în următorul său raport anual.

7.9 Schimburile de opinii între statele membre privind politicile industriale dezirabile se intensifică și ele. Practicile de acest tip, precum și rezultatele operaționale ar trebui difuzate în Uniune pentru a înlocui viziunile naționale limitate cu perspective mai ample.

7.10 Regiunile și zonele metropolitane trebuie să-și asume răspunderea. Ele ar trebui să aibă posibilitatea de a dezvolta clustere și de intensifica cooperarea între institutele de învățământ, centrele de cunoaștere și industrie (de exemplu, dezvoltând rețele regionale sectoriale).

7.11 Evaluarea Comisiei ar trebui să cuprindă performanțele și practicile din domenii specifice, precum achizițiile publice – 17 % din PNB – unde, conform analizelor și contrar directivelor UE, obiectivele industriale naționale sunt încă predominante.

7.12 Un caz special îl reprezintă echipamentul militar, care este adesea trecut cu vederea. Bugetele reduse au adesea un efect negativ asupra cheltuielilor militare. Examinările independente trebuie să deschidă calea spre o mai bună utilizare a fondurilor.

7.13 În acest domeniu, CESE subliniază nevoia de a elimina barierele din UE și, în aceeași măsură, de a dezvolta lanțuri de aprovizionare transfrontaliere competitive. Trebuie promovate efectele de contaminare (*spill-over*) și de diviziune (*spin-off*) între producția militară și civilă. În paralel, ar trebui avută în vedere armonizarea europeană a autorizațiilor de export.

7.14 Un alt domeniu interesant sunt „utilitățile publice”. Pe baza unui inventar efectuat de Comisie, trebuie avută în vedere o mai mare deschidere față de cooperarea transfrontalieră și/sau față de bunele practici.

7.15 Analizele UE pot produce date interesante privind calitatea unei serii ample de condiții din statele membre. Trebuie încurajate simplificarea practicilor administrative (fără a afecta siguranța produselor și protecția consumatorului) și reducerea sarcinilor financiare ⁽²⁷⁾. În unele domenii și țări aceste procese sunt în curs.

Bruxelles, 4 mai 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

⁽²⁶⁾ *In focus: Germany as a competitive industrial nation* (Germania), *Feuilles de route des comités stratégiques de filière* (Franța), *Growth Agenda* (Regatul Unit; va fi urmată în curând de un program detaliat), *Plan Integral de Política Industrial 2020* (Spania), *Naar de top: de hooflijnen van het nieuwe bedrijfslevenbeleid* (Țările de Jos).

⁽²⁷⁾ Grupul Stoiber.